

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

6. ročník

inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

O MOUDROSTI ŠALAMOUNOVĚ

zlepšování čtenářské gramotnosti za pomoci textu Ivana Olbrachta

vl.znak: UM-ČJ

Charakteristika: Hodina literatury v 6. ročníku. Cílem je procvičit čtenářské strategie (kompetence k řešení problémů), ukázat Bibli jako zdroj inspirace a moudrosti, seznámit žáky se základním příběhem naší kultury. Rozvíjí zejména kompetence komunikativní (rozumění textu, tvorba...), kompetence k řešení problému (práce s textem do pracovních listů), kompetence občanské (úcta k právu a pravdě). Práce jednotlivců nebo ve dvojicích.

Pomůcky: Pracovní text a listy (možno promítat na dataprojektoru), psací potřeby, čítanka.

Postup: Učitel přečte žákům text z wikipedie. Společná četba a řešení až po úkol 6). Od bodu 6) tiché čtení a individuální řešení úkolů. Bod 10) společné shrnutí hodiny pomocí metody pětilístku na tabuli + vlastní pětilístek do pracovního listu

Pracovní text pro učitele

Šalomoun (hebrejsky שלמה, **Šlomo**) byl králem jednotného Izraelského království. Vládl přibližně v letech 970 – 931 př. n. l. (další možné datum úmrtí 933 př. n. l.). Za jeho vlády dosáhlo království největšího hospodářského a územního rozmachu, po jeho smrti se však v důsledku rozporů mezi jeho syny rozdělilo království na dvě části: na severní Izraelské království a jižní Judského království. Šalomoun také nechal v Jeruzalémě vystavět Chrám, který byl až do jeho zničení roku 586 př. n. l. střediskem židovského kultu. Šalomounovu vládu popisuje biblická 1. Kniha královská a 2. Paralipomenon. V židovských tradicích je považován za autora tří biblických knih: knihy Přísloví, knihy Kazatel a Písně písní, avšak moderní kritika Šalomounovo autorství jednoznačně zpochybnila. O jeho moudrosti svědčí nejen rozkvět země, obchodu a rozvoj sídelního města Jeruzaléma, ale i fakt, že za 40 let jeho vlády nepoznala země válku - a to je v dějinách výjimečné.

<http://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0alomoun>

IVAN OLBRACHT: O moudrosti Šalamounově

(Biblické příběhy, též Josef Soukal: Čítanka pro 6. ročník, SPN, Praha 2005)

1) JMENUJ CO NEJVÍCE BIBLICKÝCH POSTAV, KTERÉ ZNÁŠ

2) VYPIŠ SLOVA, KTERÁ TĚ NAPADNOU, KDYŽ SLYŠÍŠ SPOJENÍ SLOV MOUDRÝ ČLOVĚK (3 MIN.)

David kraloval čtyřicet roků a zemřel stár sedmdesát let.

Před smrtí dal pomazati na krále svého osmnáctiletého syna Šalamouna, syna Betsabé, ženy Uriášovy, pro kterou zhřešil a vytrpěl trest.

Byl pak Šalamoun nejslavnějším králem okrsku zemského. Panoval nad všemi královstvími od řeky Eufratu až k zemi filistýnské a až ke končinám egyptským a králové mu přinášeli dary a sloužili mu po všechny dny jeho života. Za čtyřicet let jeho kralování nebylo války a lid izraelský a judský se rozmnožil jako písek na břehu mořském, veselil se a každý bydlil bezpečně pod svým vinným kmenem a pod svým fíkem.

Z libanonských cedrů a cypřišů a ze zlata zbudoval Hospodinu v Jeruzalémě chrám, ze zlata a slonové kosti si vystavěl palác, kde shromáždil bohatství nebývalé, neboť jen zlatých štítů, které zde visely na stěnách, bylo pět set, stříbra jako kamení a dříví cedrového jako planého fíkoví, které roste v údolích.

3) V PŘEDCHOZÍM ÚRYVKU

a) PODTRHNI SLOVA A ČÁSTI VĚT, KTERÝM NEROZUMÍŠ

b) KTERÁ TI PŘIPADAJÍ ZASTARALÁ, NEBO NESPISOVNÁ

4) PROČ ASI IVAN OLBRACHT PSAL VE 20 STOL. PODOBNÝM STYLEM?

Král Šalamoun slyšel velkou moudrostí, jeho jméno se rozneslo po všech národech vůkol a přicházeli králové vší země, aby se jeho moudrosti obdivovali. Přijela i královna ze Saby s počtem velmi velikým, s velbloudy nesoucími dar sto dvaceti centů zlata, mnoho drahého kamení a vonných věcí a mluvila s Šalamounem o všem, co měla na srdci. A vyslechnuvši ho, pravila: „Řeč, kterou jsem o tobě slyšela ve své zemi, jest pravdivá, ale nechtěla jsem věřit, až jsem přijela. Ale nebylo mi praveno ani polovice; převýšil jsi moudrostí dobrou pověst tu.“ Král Šalamoun složil také tři tisíce přísloví, písní tisíc a pět, psal o stromech, počna od cedru, který jest na Libánu, až do mechu, jenž roste na zdi, o zvířatech a ptácích, o zeměplazích a o rybách.

5) K TOMUTO ÚRYVKU VYTVOŘ 3 OTÁZKY Z INFORMACÍ, KTERÉ OBSAHUJE

Neboť moudrost bylo jediné, oč Boha prosil. Když byl učiněn králem, odebral se s knížaty nad Izraelem, s hejtmany svého vojska, s kněžími a soudci do Gabaonu, kde na poušti vystavil Mojžíš Hospodinovi stánek, a obětoval tam. Té noci se mu ukázal ve snu Bůh a pravil: „Žádej, zač chceš, a dám tobě.“ Řekl Šalamoun: „Učinil jsi mému otci Davidovi milosrdenství veliké a mě jsi ustanovil králem místo něho. Já však, jsa velmi mlád, neumím vládnouti. Proto dej mi, Hospodine Bože, moudrost a umění spravovati tento lid. Neboť kdo by jej mohl souditi, je-li tak čestný?“ Bůh

odpověděl: „Protože jsi nežádal ani bohatství, ani slávu, ani bezživotí těch, kteří tě nenávidí, ani dlouhý věk, ale požádal jsi o moudrost a umění, abys soudil můj lid, dávám ti srdce moudré a rozumné, a přidám ti bohatství i slávu, takže žádný z králů, kteří byli před tebou, nebyl tobě rovný, aniž takového bude po tobě.“

6) ZVOLIL SI ŠALAMOUN PODLE TEBE DOBRĚ VE SVÉ PROSBĚ? CO TY BYS ŽÁDAL(A) NA JEHO MÍSTĚ?

A soudil Šalamoun Hospodinův lid spravedlivě a moudře.

Stávalo se, že soudcové, když nemohli rozřešit nějakou při, dávali o ní rozhodnouti králi. Tak stály před Šalamounem dvě ženy hokyně a jedna z nich měla v náručí nemluvně.

První vypravovala: „Prosím, pane můj, já a tato žena bydlíme v jednom domě. Narodil se mi synáček. Třetího dne potom porodila také ona a bydlily jsme spolu a nikdo cizí s námi v domě nebyl. Syn této ženy v noci umřel, neboť ho ve spaní zalehla. O půlnoci, když jsem tvrdě spala, se zvedla, vzala mé dítě a svého mrtvého syna mi položila do klína. Když jsem ráno vstala, abych svého synáčka nakrmila, viděla jsem, že jest mrtvý. Ale když jsem na něho lépe pohleděla, poznala jsem, že to není můj syn.“

Ale druhá žena řekla: „Není to tak, ten živý jest můj a ten mrtvý tvůj.“

A první volala: „Ne, mrtvý jest tvůj a můj jest ten živý.“

7) JAK BY SE ŘEŠIL PODOBNÝ PROBLÉM V SOUČASNOSTI?

Tak se hádaly před králem. I řekl Šalamoun: „Ta říká, že živý jest její, a ta druhá také. Přineste mi meč!“ Přinesli tedy meč.

A rozkázal král: „Rozetněte to dítě a dejte každé z nich polovičku.“

Tehdy matka, jejíž bylo živé nemluvně, se strašlivě ulekla a vykřikla: „Dejte jí to děťátko celé. Nezabíjejte je!“

Ale druhá volala: „Ať není moje ani tvé! Rozetněte je!“

Z toho poznal král, která z nich jest pravá matka.

Ukázal na ni a řekl: „Nezabíjejte dítě, dejte je ženě této, neboť ona jest jeho matka.“

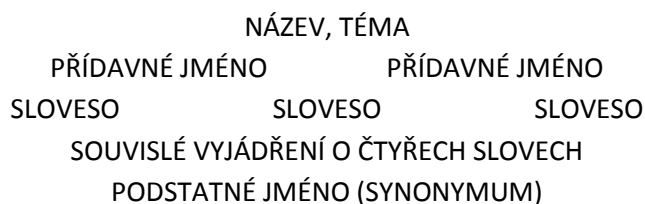
Když se pak Izraelští dověděli o rozsudku, který vynesl Šalamoun, báli se krále, neboť viděli, že v jeho srdci je Boží moudrost.

8) jak poznal král pravou matku?

9) je nějaký problém současnosti, který bys dal(a) Šalamounovi vyřešit

10) pětílístek ke jménu Šalamoun

Schéma pětílístku:

IVAN OLBRACHT: O moudrosti Šalamounově

(Biblické příběhy, též Josef Soukal: Čítanka pro 6. ročník, SPN, Praha 2005)

1),2)

David kraloval čtyřicet roků a zemřel stár sedmdesát let.

Před smrtí dal pomazati na krále svého osmnáctiletého syna Šalamouna, syna Betsabé, ženy Uriášovy, pro kterou zhřešil a vytrpěl trest.

Byl pak Šalamoun nejslavnějším králem okrsku zemského. Panoval nad všemi královstvími od řeky Eufratu až k zemi filistýnské a až ke končinám egyptským a králové mu přinášeli dary a sloužili mu po všechny dny jeho života. Za čtyřicet let jeho kralování nebylo války a lid izraelský a judský se rozmnožil jako písek na břehu mořském, veselil se a každý bydlil bezpečně pod svým vinným kmenem a pod svým fíkem.

Z libanonských cedrů a cypřišů a ze zlata zbudoval Hospodinu v Jeruzalémě chrám, ze zlata a slonové kosti si vystavěl palác, kde shromáždil bohatství nebývalé, neboť jen zlatých štítů, které zde visely na stěnách, bylo pět set, stříbra jako kamení a dříví cedrového jako planého fíkoví, které roste v údolích. 3), 4)

Král Šalamoun slyšel velkou moudrostí, jeho jméno se rozneslo po všech národech vůkol a přicházeli králové vši země, aby se jeho moudrosti obdivovali. Přijela i královna ze Sábý s počtem velmi velikým, s velbloudy nesoucími dar sto dvaceti centů zlata, mnoho drahého kamení a vonných věcí a mluvila s Šalamounem o všem, co měla na srdci. A vyslechnuvši ho, pravila: „Řeč, kterou jsem o tobě slyšela ve své zemi, jest pravdivá, ale nechtěla jsem věřiti, až jsem přijela. Ale nebylo mi praveno ani polovice; převýšil jsi moudrostí dobrou pověst tu.“ Král Šalamoun složil také tři tisíce přísloví, písni tisíc a pět, psal o stromech, počna od cedru, který jest na Libánu, až do mechu, jenž roste na zdi, o zvířatech a ptácích, o zeměplazích a o rybách. 5)

Neboť moudrost bylo jediné, oč Boha prosil. Když byl učiněn králem, odebral se s knížaty nad Izraelem, s hejtmany svého vojska, s kněžími a soudci do Gabaonu, kde na poušti vystavil Mojžíš Hospodinovi stánek, a obětoval tam. Té noci se mu ukázal ve snu Bůh a pravil: „Žádej, zač chceš, a dám tobě.“ Řekl Šalamoun: „Učinil jsi mému otci Davidovi milosrdenství veliké a mě jsi ustanovil králem místo něho. Já však, jsa velmi mlád, neumím vládnouti. Proto dej mi, Hospodine Bože, moudrost a umění spravovati tento lid. Neboť kdo by jej mohl souditi, je-li tak čestný?“ Bůh odpověděl: „Protože jsi nežádal ani bohatství, ani slávu, ani bezživotí těch, kteří tě nenávidí, ani dlouhý věk, ale požádal jsi o moudrost a umění, abys soudil můj lid, dávám ti srdce moudré a rozumné, a přidám ti bohatství i slávu, takže žádný z králů, kteří byli před tebou, nebyl tobě rovný, aniž takového bude po tobě.“ 6)

A soudil Šalamoun Hospodinův lid spravedlivě a moudře.

Stávalo se, že soudcové, když nemohli rozřešiti nějakou při, dávali o ní rozhodnouti králi. Tak stály před Šalamounem dvě ženy hokyně a jedna z nich měla v náručí nemluvně.

První vypravovala: „Prosím, pane můj, já a tato žena bydlíme v jednom domě. Narodil se mi synáček. Třetího dne potom porodila také ona a bydlily jsme spolu a nikdo cizí s námi v domě nebyl. Syn této ženy v noci umřel, neboť ho ve spaní zalehla. O půlnoci, když jsem tvrdě spala, se zvedla, vzala mé dítě a svého mrtvého syna mi položila do klína. Když jsem ráno vstala, abych svého synáčka nakrmila, viděla jsem, že jest mrtvý. Ale když jsem na něho lépe pohleděla, poznala jsem, že to není můj syn.“

Ale druhá žena řekla: „Není to tak, ten živý jest můj a ten mrtvý tvůj.“

A první volala: „Ne, mrtvý jest tvůj a můj jest ten živý.“ [7\)](#)

Tak se hádaly před králem. I řekl Šalamoun: „Ta říká, že živý jest její, a ta druhá také. Přineste mi meč!“ Přinesli tedy meč.

A rozkázal král: „Rozetněte to dítě a dejte každé z nich polovičku.“

Tehdy matka, jejíž bylo živé nemluvně, se strašlivě ulekla a vykřikla: „Dejte jí to děťátko celé. Nezabíjejte je!“

Ale druhá volala: „Ať není moje ani tvé! Rozetněte je!“

Z toho poznal král, která z nich jest pravá matka.

Ukázal na ni a řekl: „Nezabíjejte dítě, dejte je ženě této, neboť ona jest jeho matka.“

Když se pak Izraelští dověděli o rozsudku, který vynesl Šalamoun, báli se krále, neboť viděli, že v jeho srdci je Boží moudrost. [8\)](#), [9\)](#), [10\)](#)

- 1) JMENUJ CO NEJVÍCE BIBLICKÝCH POSTAV, KTERÉ ZNÁŠ
- 2) VYPIŠ SLOVA, KTERÁ TĚ NAPADNOU, KDYŽ SLYŠÍŠ SPOJENÍ SLOV MOUDRÝ ČLOVĚK (3 MIN.)
- 3) V PŘEDCHOZÍM ÚRYVKU
 - c) PODTRHNI SLOVA A ČÁSTI VĚT, KTERÝM NEROZUMÍŠ
 - d) KTERÁ TI PŘIPADAJÍ ZASTARALÁ, NEBO NESPISOVNÁ
- 4) PROČ ASI IVAN OLBRACHT PSAL VE 20 STOL. PODOBNÝM STYLEM?
- 5) K TOMUTO ÚRYVKU VYTVOŘ 3 OTÁZKY Z INFORMACÍ, KTERÉ OBSAHUJE
- 6) ZVOLIL SI ŠALAMOUN PODLE TEBE DOBŘE VE SVÉ PROSBĚ? CO TY BYS ŽÁDAL(A) NA JEHO MÍSTĚ?
- 7) JAK BY SE ŘEŠIL PODOBNÝ PROBLÉM V SOUČASNOSTI?
- 8) JAK POZNAL KRÁL PRAVOU MATKU?
- 9) NAPIŠ NĚJAKÝ PROBLÉM SOUČASNOSTI, KTERÝ BYS DAL(A) ŠALAMOUNOVI VYŘEŠIT
- 10) VYTVOŘ PĚTILÍSTEK KE JMÉNU ŠALAMOUN

Schéma pětílístku:

NÁZEV, TÉMA
PŘÍDAVNÉ JMÉNO PŘÍDAVNÉ JMÉNO
SLOVESO SLOVESO SLOVESO
SOUVISLÉ VYJÁDŘENÍ O ČTYŘECH SLOVECH
PODSTATNÉ JMÉNO (SYNONYMUM)

1. řádek – zde napiš nejlépe 1 slovo, podstatné jméno vyjadřující název námět téma (zde ŠALAMOUN)
2. řádek – zde napiš 2 slova, přídavná jména vyjadřující jaký je 1. řádek
3. řádek – zde napiš 3 slova, slovesa vyjadřující děj, co dělá 1. řádek
4. řádek – zde napiš 4 slova větu, souvislé vyjádření o 1. řádku
5. řádek – zde napiš 1 slovo/sousloví, které bude synonymem, nebo slovem nadřazeným, nebo pointou, metaforou, podstatou 1. řádku